

Załącznik do Uchwały Nr XIV/125/2008
Rady Gminy w Jasienicy Rosielnej
z dnia 30 kwietnia 2008r.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI

JASIENICA ROSIELNA

Jasienica Rosielna 2008

WSTĘP

Plan Odnowy Miejscowości Jasienicy Rosielnej został opracowany nie tylko po to, że taki jest formalny wymóg i niezbędny warunek, aby można było starać się o środki finansowe z unijnego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 w ramach działania Odnowa i Rozwój Wsi, ale jednocześnie będzie dla naszych mieszkańców, podstawowym dokumentem wskazującym kierunki rozwoju naszej wsi. Określa on misję, cele, kierunki działania, oraz zadania inwestycyjne do 2013 r., ale ze względu na ograniczenia finansowe jego realizacja wydłuży się zapewne o następne lata. Plan ten ma charakter strategiczny i jest spójny z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podkarpackiego w zakresie Odnowy Miejscowości i Rozwoju Obszarów Wiejskich. Jest też powiązany z Narodowym Planem Rozwoju, Strategią Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa, Studium Uwarunkowań i Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Jasienica Rosielna.

Celem działania Odnowa i Rozwój Wsi jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich przez zaspokajanie potrzeb społecznych i kulturalnych jej mieszkańców, oraz promowanie tych miejscowości. Ma to umożliwić rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i wpłynąć na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich. W ramach tego działania mogą być wsparte finansowo między innymi projekty w zakresie:

- budowy, remontu, przebudowy lub wyposażenia obiektów publicznych pełniących funkcje społeczno-kulturalne, rekreacyjne i sportowe
- urządzenie parków, obszarów zielonych
- budowa, przebudowa małej infrastruktury turystycznej
- kultywowanie tradycji społeczności lokalnej oraz tradycyjnych zawodów
- zagospodarowywanie zbiorników wodnych na cele rekreacyjne
- odnawianie lub konserwacja lokalnych pomników historycznych, budynków zabytkowych, miejsc pamięci

W ramach tego działania zamierzamy wykonać w Jasienicy Rosielnej następujące inwestycje:

- opracować dokumentację zagospodarowania parku
- wykonać plac zabaw dla dzieci i alejki spacerowe w parku
- wykonać muszlę koncertową na występy zespołów na półwyspie parku
- rozbudować stadion, kapitalny remont: bieżni, trybun, boisk i płyty stadionu
- rozbudować oświetlenie parku i zamontować monitoring parku
- wykonać parking na działce przylegającej do parku

Powyższy Plan Odnowy Miejscowości Jasienica Rosielna zostanie przedstawiony na zebraniu wiejskim w dniu 20 kwietnia 2008 r. i po jego przyjęciu zostanie przedstawiony i przyjęty odpowiednią uchwałą na najbliższej sesji Rady Gminy Jasienia Rosielna.

I. PODSTAWOWE INFORMACJE.

1. Zarys historii miejscowości Jasienica Rosielna.

Najwcześniejsze ślady osadnictwa na naszym terenie to okres neolitu. W późniejszym okresie pojawiła się tu ludność określana mianem łużyczan. Na te tereny w okresie od IV w.p.n.e.- do około IV w.n.e. przybywali Scytowie ze stepów Ukraińskich. Najazd Hunów- ludności tureckiej wywodzącej się z Azji Środkowej w IV w. na tereny w rejonie M.Czarnego spowodował wędrówkę ludów europejskich w kierunku na Bałkany. Po wyparciu Hunów z Europy Słowianie pojawili się w rejonie Wisłoka, Sanu (VI - VII w n.e.) Nadwiślocze i Nadsanie znajdowało się na peryferiach Państwa Wiślan. Znane ślady osadnictwa słowiańskiego na terenach w pobliżu Jasienicy Rosielnej są z XI – XIII wieku. Ponieważ Jasienica leży w pasie nadgranicznych lasów ruskich w kilkunasto kilometrowej odległości od Kamieńca (obecnie Odrzykonja), który był najbardziej na południowy-wschód wysuniętym grodem polskim dlatego do XIV w. niewiele wiemy o dziejach naszej miejscowości. Pobliska nam Ziemia Przemyska i Sanoka zostały przyłączone do Królestwa Polskiego przez Kazimierza Wielkiego w 1340 r i w tedy król polski mógł oficjalnie rozpocząć kolonizację tych ziem. Od tego czasu pojawiają się pierwsze zapiski o miejscowościach położonych niedaleko Jasienicy (Dydni, Temeszowa, Ulucza). Źródła historyczne od 1420 r podają pierwsze używane nazwy naszej miejscowości. Wtedy pojawia się nazwa Iasienica, a w 1460r-Jassyenycza. Następnie w 1518 r. nazwy Iaszyenicza Minor i Iaszyenicza Maior. Nazwa Jasienica jest używana już w 1640 r.

Założycielem wsi był najprawdopodobniej na początku XV w Klemens z Moskorzewa herbu Pilawa wzmiankowany w 1385 r. Kolejnym właścicielem wsi był jego syn Marcin, oraz syn Marcina o tym samym imieniu Marcin Kamieniecki, który odziedziczył Jasienicę w 1448 r. Po 3 latach w 1451 r. Jasienicę odkupił jego brat Henryk. Następnie właścicielami wsi byli bracia Mikołaj, Jan Klemens i Marcin Kamieniecki. Również w dokumentach z 1442 r. występuje sołtys wsi- Stanisław z Jasienicy.

Pierwszy kościół w Jasienicy prawdopodobnie wybudowano w 1420 r. tuż po lokacji wsi. Był on kościołem filialnym parafii Blizne. Samodzielną parafię erygowano w 1470 r., a patronat nad kościołem sprawował Henryk Kamieniecki. Pierwszym potwierdzonym proboszczem był ks. Łukasz Gierminski wzmiankowany w okresie 1621- 1624 r. Kościół ten istniał do II

połowy XVIII w. kiedy to w 1770 r. z inicjatywy Maryanny i Ignacego Załuskich wzniesiono istniejący do dzisiaj kościół.

Kościół parafialny pod wezwaniem Niepokalanego Poczęcia N.M.P. z 1770 roku.

Z zapisków z 1515 r. można odczytać, że we wsi było 5 łanów kmiecych (1 łan kmiecy to od 24-27 ha), młyn i karczma z browarem. Kamienieccy byli jeszcze właścicielami Woli Jasienickiej i części Orzechówki do 1525-1527 r., kiedy to Marcin Kamieniecki za długi w wysokości 7731 florenów i dopłatę 2000 florenów odstąpił Jasienicę i połowę Orzechówki Sewerynowi Bonerowi herbu Bonarowa. Wówczas w Jasienicy było 9 łanów kmiecych, młyn i karczma z browarem. W 1552 r. w Jasienicy było 32 kmieci. Po bezpotomnej śmierci syna Seweryna Bonera w 1592 r. wszystkie dobra przeszły na jego siostrę Zofię, a następnie na jej syna Piotra Firleja. Do końca XVI w wieś należy do Firlejów herbu Lewart. Wówczas wieś obejmowała 6 łanów kmiecych, 5 zagrodników na rolach ($\frac{1}{4}$ łana), 3 zagrodników na tzw. ogrodach (około $\frac{1}{8}$ łana), 3 rzemieślników, 3 komorników z bydłem, 1 komornika bez bydła. We wsi był również młyn z kołem dorocznym oraz folwark, do którego należało 4 zagrodników na rolach. Do 1676 r. wieś należała do Agnieszki z Balów Firlejów, a później do jej córki Konstancji i Kazimierza hr. Tarnowskiej herbu Leliwa.

W 1687 r. w posagu Jasienicę objął Bonifacy Wierzbowski herbu Jastrzębiec i to on uzyskał od króla Augusta II Sasa, zwanego Mocnym, przywilej lokacyjny na założenie miasteczka Jasienia. Miasteczko było zlokowane na części wsi i od tego czasu Jasienica składała się ze wsi i miasteczka. Po nagłej śmierci żony i dzieci Stanisław Wierzbowski wstąpił do stanu duchownego przekazując wieś siostrze Ludwice wdowie po Hieronimie Załuskim herbu Junosza. Do 1757 r. właścicielem Jasienicy był Jan Prosper Załuski, a następnie do 1798 r. Ignacy Załuski. Od 1798-1829 r. właścicielem Jasienicy był Teofil Wojciech hr. Załuski, a następnie Zygmunt, Bogumił i jego córka Zofia Klementyna

Załuska. Czasy Załuskich to okres, w którym Jasienica przeżyła największy rozkwit. Zofia Załuska była żoną Stanisława Józefa Wysokiego herbu Godzięba. Otrzymała ona w spadku majątek jasienicki obejmujący 219 mórg pola ornego, 29 mórg łąk i ogrodów, 22 morgi pastwisk i 33 morgi lasu. Chłopi w tym czasie posiadali 1134 morgi gruntów ornych, 116 mórg łąk i ogrodów, 180 mórg pastwisk i 247 mórg lasów. Już wówczas wieś z miasteczkiem liczyła 1739 mieszkańców, w tym było 600 Żydów, którzy zamieszkiwali głównie miasteczko. Miasteczko miało zagwarantowane co piątek targi, oraz 3 jarmarki rocznie. Ludność trudniła się przede wszystkim tkactwem. Do jasienickiej parafii należała Orzechówka, Wola Jasieniicka, oraz Wólka (Wola Orzechowska). W sumie było to 4885 osoby.

W roku 1921 wieś i miasteczko liczyło 2090 mieszkańców w tym 479 Żydów i wówczas już nie istniał w Jasienicy samorząd miejski tylko gminny.

Ostatnim dziedzicem Jasienicy był syn Stanisława Józefa Wysokiego- Stanisław Karol Wysoki. Stanisław Józef Wysoki (1850- 1898) był synem Antonina i Emmy z księżat Ogińskich, córki znanego polskiego kompozytora Michała Kleofasa Ogińskiego. Był on znanym dyplomata na Bliskim Wschodzie. Ożenił się z Zofią Załuską będąc wówczas wicekonsulem w Niszu. Ich ślub odbył się w Jasienicy, co było wielkim wydarzeniem dla mieszkańców. Brał on ślub w paradnym stroju konsularnym- czerwonym fraku, groszkowych spodniach ze złotym lampasem, czarną pirogą i szpadą u boku. Po ślubie udali się do Epiru (obecnie Grecja). W 1885 r. został on wybrany posłem do Rady Państwa (wówczas parlamentu), a już na stałe przybył do Jasienicy w 1890 r. i zajął się gospodarowaniem.

Obecną nazwę miejscowości zawdzięczamy właśnie jego synowi, ostatniemu dziedzicowi wsi, Stanisławowi Karolowi Wysokiemu. Ponieważ były liczne pomyłki z doręczaniem listów i przesyłek, bo miejscowości o nazwie Jasienica w samej Małopolsce było kilka Karol Wysoki wystąpił do władz z inicjatywą dodania przymiotnika Rosielna - nazwy potoku przepływającego przez wieś.

I wojna światowa zaznaczyła się dla Jasienicy przemarszem wojsk i ich kwaterami. Wiosną 1914 r. wkroczyły do wsi wojska rosyjskie, które niemiłe wspominała miejscowa ludność, gdyż zabierali oni ludziom słomę, siano, rekwirowali bydło, konie. Przed Bożym Narodzeniem w 1914 r. wojska austriackie urządziły ofensywę, a wojska rosyjskie zatrzymały się koło Krosna. Główny tabor rosyjski stał w Jasienicy, szpital był w salach szkolnych, a zabitych grzebano na cmentarzu. Przemarsz wojsk spowodował spustoszenie. Wówczas też, chociaż nie na skutek działań wojennych spłonął dwór w Jasienicy, którego fragmenty można do dzisiaj oglądać w parku jako fragment kolumnowego portyku.

Pozostałość dworu Wysockich

Według zapisków do stycznia 1916 r. w Jasienicy zginęło 26 osób, a drugie tyle uznano za zaginione. Do końca wojny wg. przypuszczeń liczba zabitych i zaginionych się potroiła.

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości Stanisław Karol Wysoki osiadł w Jasienicy. Ożenił się z Marią Weryhą Darowską, która pochodziła z Podola, ojciec jej herbu Ślepowron stracił majątek podczas rewolucji bolszewickiej w 1917 r. Mieli oni 5 dzieci: 4 córki i jednego syna do dziś żyjącego w Krakowie Hieronima.

II wojna światowa dla mieszkańców Jasienicy to łapanki i przymusowe roboty w Niemczech, pogrom ludności pochodzenia żydowskiego, kontyngenty, rabunki. Już w 1940 r. na przymusowe roboty do Niemiec zabrano ponad 100 osób, zarekwirowano 40 koni, 50 sztuk bydła. W 1941 r. władze niemieckie skonfiskowały 3 dzwony kościelne (620 kg, 287 kg, 93 kg). W 1943r zabrano dalsze 71 osób na przymusowe roboty.

Największa jednak tragedia rozegrała się w czerwcu 1942 r. Do wsi ściągnięto Żydów z pobliskich miejscowości i było ich wówczas 1150 łącznie z mieszkającymi w Jasienicy. Do 11 sierpnia trzymano ich w getcie. Wówczas to jak podaje kronika parafialna zjechało Gestapo mające 200 policjantów ukraińskich do pomocy. Okrążyli Jasienicę ze wszystkich stron, podzielono Żydów na 3 grupy. Najstarszych Żydów i Żydówki wraz z dziećmi w liczbie 500 zagnano na kirkut i w bestialski sposób zamordowano.

Jesienią 1944 r. milicja aresztowała Karola Wysokiego, jego żonę i dwie najstarsze córki w Brzozowie. Upaństwowiono im lasy pozostawiając niecałe 50 ha ziemi. Następnie 15.VI.1953 r. upaństwowiono całe gospodarstwo i kazano opuścić dom i Jasienicę. Po interwencji władze w Rzeszowie ze względu na stan zdrowia i podeszły wiek pozwoliły im pozostać w Jasienicy, a ówczesny

proboszcz ks. Królicki dał im do dyspozycji starą organistówkę. Upaństwowiony majątek p. Wysockich coraz bardziej ulegał niszczeniu i po różnych kolejach został sprzedany osobom indywidualnym, którzy pola te zagospodarowali. W budynku, w którym mieszkali ostatni właściciele mieści się obecnie Przedszkole i Dom Nauczyciela.

2. Położenie, powierzchnia, ludność.

Mapa topograficzna miejscowości Jasienica Rosielna

Jasienica Rosielna jest położona w środkowo-południowej części województwa podkarpackiego. Od północy graniczy z gminą Domaradz, od wschodu z Bliznem, od południa z Orzechówką, a od zachodu z Wolą Komborską i Wolą Jasienicką. Powierzchnia gminy ogółem wynosi 5755 ha, z czego około 63% stanowią użytki rolne, a około 27% lasy. W skład tej gminy wchodzi cztery miejscowości, z czego powierzchnia wsi Jasienica Rosielna wynosi 1220,32 ha. Wieś zamieszkuje 2164 osoby.

Miejscowość ta posiada zabudowę częściowo zwartą, ciągnącą się wzdłuż dróg lokalnych. Na terenach oddalonych od dróg asfaltowych występuje zabudowa średnio zwarta lub rozproszona.

Jasienica Rosielna położona jest na terenie Pogórza Karpackiego w subregionie zwanym Pogórzem Strzyżowsko-Dynowskim

Krajobraz wsi Jasienica Rosielna – charakterystyczne wzniesienia Pogórza Strzyżowsko-Dynowskiego.

II. ANALIZA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI

1. Środowisko przyrodnicze

Jasienica Rosielna charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą terenu. Występują tutaj aż rodzaje rzeźby: płaskorówninna, charakteryzująca się fragmentami niskofalistymi i niskopagórkowatymi, o wysokościach względnych od 3 do 20 m z przewagą nachyleń od 2 do 60°, wysokopagórkowata o wysokościach względnych 35 - 100 m z przewagą nachyleń stoków od 8° do 15°.

1.1. Bogactwa naturalne.

Jednym z najcenniejszych bogactw naturalnych są lasy (zajmują ok. 20% powierzchni wsi). Dostarczają one nie tylko surowca do dość dobrze rozwiniętego przetwórstwa drzewnego, ale w znacznym stopniu stanowią największą atrakcyjność turystyczną gminy. Innymi bogactwami naturalnymi są piaskowce i złoża kamienne.

Znaczącym zasobem przyrodniczym jest położenie jej części na terenie Czarnorzecko-Strzyżowskiego Parku Krajobrazowego. Utworzony on został rozporządzeniem Wojewody Krośnieńskiego z dnia 7 kwietnia 1993 roku w celu aktywnej ochrony przed nasilającą się antropopresją wyjątkowo na cenne walory środowiska przyrodniczego oraz nieprzeciętne walory estetyczne krajobrazu. Łączna powierzchnia parku wynosi 25784 ha, z czego na terenie gminy Jasienica Rosielna około 312 ha.

Park chroni i udostępnia dla turystyki, wypoczynku i nauki unikalną przyrodę, obejmuje tereny leżące na pograniczu Pogórza Strzyżowskiego i Dynowskiego. Najwyższe partie Pogórzy wchodzące w skład parku porastają lasy bukowo-jodłowe, należące do regla dolnego - piętra charakterystycznego dla pasm beskidzkich. Charakterystycznym elementem krajobrazu parku jest mozaika pól uprawnych wynikająca z rolniczo-leśnego charakteru parku i dużego rozdrobnienia gospodarstw. Park posiada wiele cennych zabytków: kościołów i cerkwi, zespołów dworskich, miejsc pamięci narodowej. Aktywną formą wypoczynku - połączonego z poznawaniem przyrody a także piękna krajobrazu parku, może być zwiedzanie ścieżek przyrodniczych, tras rowerowych czy szlaków turystycznych.

Strefą ochronną parku stanowi Czarnorzecki Obszar Chronionego Krajobrazu. Park ma charakter rolniczo - leśny. Grunty leśne i rolne stanowią ogółem 94,2% powierzchni Parku, przy czym lasy zajmują 48,2% tej powierzchni.

Na terenie Jasienicy Rosielnej znajduje się podworski park krajobrazowy. Stanowi go zespół ogrodów XVIII wiecznych (powierzchnia 14 ha) powstałych na reliktach znacznie starszego założenia przestrzennego o układzie geometrycznym. Obiekt ten został założony w I połowie XVIII wieku, jako ogrody krajobrazowe w stylu angielskim przez właścicieli majątku - rodzinę Załuskich. Wcześniejszy układ ogrodu nie jest znany. Drzewostan współcześnie występujący pochodzi przede wszystkim z II połowy XIX wieku oraz początku XX wieku.

Wejście do parku podworskiego i obiektów Gminnego Ośrodka Kultury w Jasienicy Rosielnej.

Park ten jest położony w otulinie Czarnorzecko-Strzyżowskiego Parku Krajobrazowego w krajobrazie naturalnym, silnie zalesionym oraz użytkowanym rolniczo. Jego obszar jako jedyne skupienie wysokiej zieleni we wsi odgrywa ważne znaczenie dla kultury, rekreacji i sportu. Zlokalizowany jest tu Gminny Ośrodek Kultury, boisko do piłki nożnej, kort tenisowy oraz stawy.

Bujna roślinność wokół jednego ze stawów w parku podworskim.

Park podworski i budynek Gminnego Ośrodka Kultury w Jasienicy Rosielnej.

Na terenie wsi znajduje się kilka pomników przyrody. Są to bardzo duże i stare drzewa. W podworskim parku w Jasienicy Rosielnej rosną, lipa (wiek ok. 300 lat), dąb szypułkowy (wiek ok. 350 lat) oraz grupa 5 dębów (250 - 400 lat), a w okolicach parku grupa 9 dębów (250 lat). Występuje tam również grupa 4 lip drobnolistnych w wieku 300-450 lat oraz pojedyncza 350 - cio letnia lipa. Ciekawym obiektem przyrodniczym jest sosna wejmutka.

Cenny okaz drzewa pomnikowego – sosna wejmutka licząca ponad 300 lat.

Jak wynika z powyższego opisu wieś posiada bogate walory krajobrazowe, które można wykorzystać jako element jej atrakcyjności w działaniach zmierzających do rozwoju usług turystyczno – rekreacyjnych.

Stan środowiska naturalnego:

1.2. Wody

Potok Rosielna prowadzi wody w I klasie czystości pod względem fizykochemicznym i okresowo pozaklasowe pod względem bakteriologicznym. Zarówno w potoku Rosielna jak i pozostałych potokach będących dopływami Stobnicy i Rosielnej dominują zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego i komunalnego (spływy nawozów, przecieki z szamb). Niski poziom wód gruntowych sprzyja przenikaniu do nich zanieczyszczeń pochodzenia

komunalnego i rolniczego. Na skutek niewłaściwie prowadzonej gospodarki nawozowej oraz braku kanalizacji, znaczna większość studni przydomowych jest w poważnym stopniu zanieczyszczona.

1.3. Powietrze atmosferyczne

Na terenie wsi Jasienica Rosielna oraz w jej najbliższym otoczeniu nie ma zakładów przemysłowych, które w znaczny sposób zanieczyszczałyby powietrze.

Biorąc pod uwagę przewagę wiatrów południowych, największe zagrożenie stanowią zakłady przemysłowe położone o kilkadziesiąt kilometrów na południe, na terenie Słowacji. Wpływ na stan czystości powietrza w gminie mają również zakłady przemysłowe Krosna - oddalonego o 27 km na północny zachód od granicy gminy, oraz Brzozowa - oddalonego o 10 km na południowy wschód. Skutki działalności tych zakładów w postaci obniżonego odczynu pH deszczu oraz opadu pyłów, stwierdzić można szczególnie w okresie zimowym. Spowodowane jest to zmniejszonym w tym okresie działaniem ochronnym lasów Pogórza Środkowobeskidzkiego.

W ostatnich latach nie zanotowano przekroczeń dopuszczalnych norm zanieczyszczenia powietrza.

1.4. Ochrona powietrza.

W Jasienicy Rosielnej wybudowana jest sieć gazowa średnioprężna. W większości obiektów użyteczności publicznej zmieniono sposób ogrzewania z kotłów węglowych na paliwo ekologiczne - gaz ziemny. W znacznym stopniu zmniejszyło to zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego. Jasienica Rosielna jest całkowicie zgazyfikowana, jednak z uwagi na wysoki koszt gazu ziemnego domy indywidualne często ogrzewane są opałem stałym. Wpływa to w znacznym stopniu na zanieczyszczenie atmosfery w gminie.

Innym, dość znacznym źródłem zanieczyszczenia powietrza jest komunikacja. Systematycznie rosnący ruch komunikacyjny powoduje, że przy często uczęszczanych trasach w godzinach szczytu lub w okresach wzmożonego ruchu turystycznego w kierunku Bieszczadów i Barwinka istotnie pogarszają się parametry powietrza.

1.5. Rolnictwo

Użytkowanie rolnicze ziemi

Łączna powierzchnia gminy wynosi 5755 ha. Sposób użytkowania gruntów przedstawia poniższa tabela:

Wieś	Pow. ogólna w ha	Gr. orne	Łąki i pastw.	Lasy	Gr. pod wod.	Tereny komunikacyjne	Tereny osiedl.	Nieuż.	Uż. kopaln.
Jasienica Rosielna	1220,32	709,67	205,25	188,37	12,70	61,14	42,11	1,08	0

Wszelkie zmiany w użytkowaniu gruntów na przestrzeni lat odbywają się na rzecz powiększania obszarów zabudowanych, komunikacyjnych oraz leśnych. Wynikają one z naturalnej potrzeby rozwoju zabudowy, związanego ze zmianami demograficznymi, migracyjnymi oraz rozbudową infrastruktury technicznej gminy.

1.6. Ukształtowanie terenu i klimat

Obszar wsi Jasienica Rosielna leży na terenie mezoregionu Pogórza Dynowskiego i charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą terenu, co ma znaczny wpływ na panujący tu klimat. Występują 3 rodzaje rzeźby: pas ciągnący się środkiem obszaru gminy wzdłuż rzeki Stobnicy posiada rzeźbę płaskorówninną, charakteryzującą się fragmentami niskofalistymi i niskopagórkowatymi (wysokość względna 3 - 20 m z przewagą nachyleń od 2 do 6°). Przedstawiona rzeźba na obszarze wsi nie stanowi trudności w mechanicznej uprawie pól z wyjątkiem pewnych ograniczeń w jej wschodnim i zachodnim obszarze.

Wody płynące odgrywają doniosłą rolę w procesie modelowania krajobrazu podgórskiego. Intensywne działanie rzek, potoków i strumieni utworzyło swoistą topografię terenu i wpłynęło na charakter gleb. Jasienica Rosielna znajduje się w dorzeczu prawobrzeżnej Wisły. Potok Rosielna bierze swój początek na obszarze Parku Strzyżowsko-Czarnorzeckiego i jest największym ciekim wsi.

Zasilanie rzeki i strumyków bierze się głównie za pośrednictwem źródeł i zasilania gruntowego. Ustrój zasilania rzek z opadów atmosferycznych charakteryzuje się dwoma wysokimi stanami wody w ciągu roku: zasilanie deszczowe związane jest z letnim maksimum opadowym i przypada zazwyczaj na lipiec, kiedy to duże opady mogą powodować lokalne wylewy.

Kotliny między wzgórzami i dolinami rzecznyymi wyścielone materiałem aluwialnym są najczęściej podmokłe, nadające się często na tereny łąkowe. Optymalne uwilgotnienie gleb na tych terenach dla roślin uprawnych występuje jedynie w okresach o ograniczonej ilości opadów. W miesiącach deszczowych, na łąkach nisko położonych zalega woda.

Wieś Jasienica ma około 53 ha gruntów ornych oraz około 3 ha gruntów zielonych zmeliorowanych.

Obszar Jasienicy Rosielnej charakteryzuje się małym zróżnicowaniem pod względem rodzajów, gatunków i typologii gleb oraz ich przydatności rolniczej. Na przeważającej części obszaru (ok. 90%) występują gleby powstałe w wyniku wietrzenia piaskowców i łupków krośnieńskich okresu trzeciorzędowego. Wytworzyły się gleby o składzie mechanicznym pyłów, glin, piasków i ilów pylastych w typie: brunatny kwaśny, pseudobielicowy lub brunatny wylugowany. Ich wartość zależy od składu mechanicznego, a przede wszystkim od położenia, tj. od nachylenia i ekspozycji stoku. Na ogół są to gleby słabe, kwaśne, mało zasobne w składniki pokarmowe (fosfor, potas), zaliczone w większości do 4 - tej klasy bonitacyjnej. Około 60% ogólnej powierzchni gruntów ornych gminy położonych na tych glebach spełnia warunki produkcyjne kompleksu 10 – go, czyli pszennego górskiego. Są to przeważnie gleby typu pseudobielicowego, dość głębokie, położone na płaskowyżach i łagodnych zboczach o dosłonecznionej ekspozycji i uregulowanych stosunkach wodno - powietrznych.

Położone na tym terenie użytki zielone zaliczone do kompleksu 2z (użytki zielone średnie). Do kompleksu 11 - go (zbożowy górski) należy ok. 25 % powierzchni gruntów ornych gminy. Są to gleby usytuowane na średnich stokach o wystawie północnej i wschodniej. W przeważającej części reprezentują typ brunatny kwaśny o składzie mechanicznym pyłów zwykłych i ilastych oraz glin średnich i ciężkich pylastych. Część z nich podlega silnej erozji wodnej.

Na grzbietach i stromych zboczach występują gleby o niewielkiej wartości rolniczej, trudne lub bardzo trudne do uprawy. Zaliczono je do kompleksu 12 - go, najslabszego, zbożowo - pastewno - górskiego. Użytki rolne na tym terenie znalazły się w kompleksie 3z - użytków zielonych słabych, ze względu na niską jakość porostu, okresowy niedobór wilgoci i stromości położenia.

W obniżeniach terenu i u podnóży stoków oraz w dolinach rzek i potoków występują gleby aluwialne tj. mady i gleby stałych tarasów akumulacyjnych, o składzie mechanicznym pyłów, glin i ilów. Gleby te zaliczane są do najlepszych w gminie, ale zajmują niewielką powierzchnię rzędu kilku procent ogólnej powierzchni gruntów ornych. Część z nich spełnia warunki produkcyjne

kompleksu 3-go pszennego wadliwego, a pozostałe znajdują się w kompleksie 8-mym tj. zbożowo pastewnym mocnym.

2. Środowisko kulturowe.

2.1. Turystyka

Na atrakcyjność turystyczną Jasienicy Rosielnej składają się:

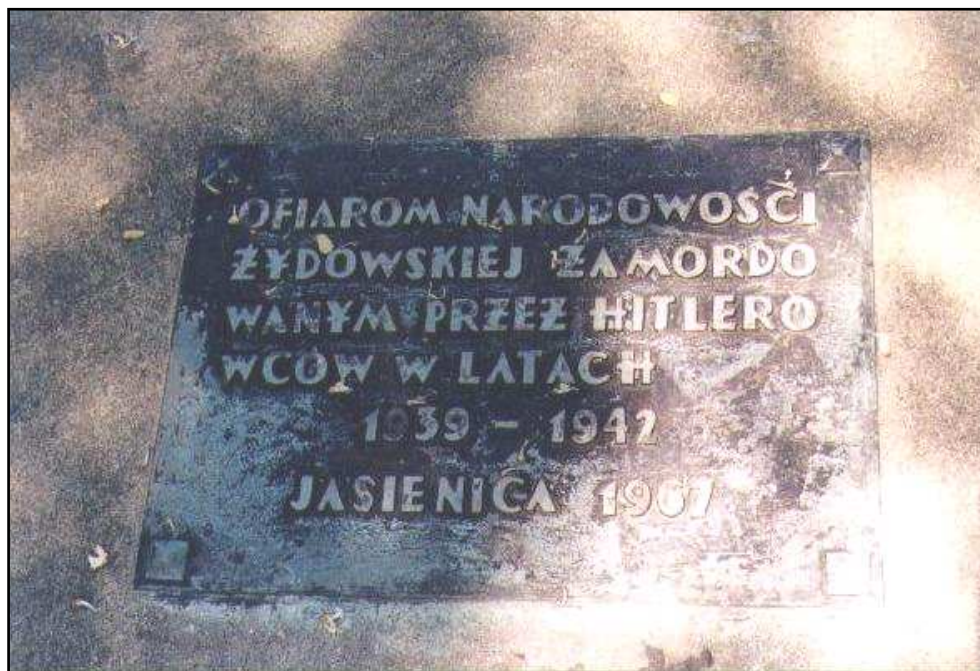
- * urozmaicona rzeźba terenu i stosunkowo czyste środowisko,
- * tereny chronione (Czarnorzecko - Strzyżowski Park Krajobrazowy),
- * duże kompleksy leśne, ciekawa i różnorodna flora i fauna,
- * dość czyste rzeki i potoki,
- * wartościowe zabytki.

Walory te tworzą podstawy do traktowania turystyki jako rozwojowej dziedziny gospodarki.

Oprócz wcześniej opisanego Czarnorzecko - Strzyżowskiego Parku Krajobrazowego dużą atrakcję stanowią pozostałości Podworskiego Parku z I połowy XIX wieku z zachowanym starodrzewiem i stawami. Otaczają go fragmenty kolumnowego portyku dawnego dworu Wysockich, spalonego w 1916 roku. Zachowały się także: rządcówka, dwa spichlerze oraz stajnie.

We wsi Jasienica Rosielna godnym zainteresowania jest usytuowany na wzgórzu wśród drzew, barokowy Kościół pod wezwaniem Niepokalanego Poczęcia NPM z 1770 roku (drewniany, konstrukcji zrębowej na podmurowaniu). W dzwonnicy gotycki dzwon z XV wieku. Do ogrodzenia Kościoła przylega murowana Kaplica wzniesiona w 1891 roku.

Do II wojny światowej Jasienicę Rosielną zamieszkiwało około 600 Żydów. W czerwcu 1942 roku hitlerowcy utworzyli w Jasienicy getto, a 11 sierpnia 1942 roku rozpoczęli jego likwidację. Rozstrzelano około 600 osób, a ciała pomordowanych pochowano we wspólnej mogile. Cmentarz zachował się do dziś, a na mogile widnieje kamienna płyta z tablicą.

Pamiętnikowa tablica na zbiorowej mogile ofiar narodowości żydowskiej z okresu II wojny światowej.

Istotnym problemem rozwoju turystyki jest brak odpowiedniej bazy noclegowej wraz z infrastrukturą. Istnieją dwa punkty gastronomiczne, a baza noclegowa ogranicza się do 1 gospodarstwa agroturystycznego oraz gospodarstw domowych przyjmujących gości sezonowo.

Gospodarstwo turystyczne pani Lucyny Białek położone przy głównej trasie prowadzącej przez Jasienicę.

Istnieją natomiast możliwości adaptacji odpowiednich budynków i miejsc pod pola biwakowe z przeznaczeniem na te cele. Kolejną z barier w dotychczasowym rozwoju turystyki jest brak ośrodków informacyjnych, zarówno na terenie gminy jak i w najbliższym otoczeniu.

2.2. Kluby sportowe.

Gminny Ludowy Klub Sportowy „Błękitni” Jasienica Rosielna powstał w latach 1976-77. Inicjatorami i założycielami LZS na terenie gminy Jasienica Rosielna byli p. Henryk Kostka w Bliznem, p. Stefan Szarek w Jasienicy Rosielnej. W 1980 r. w wyniku połączenia obydwu klubów powstał Gminny Ludowy Zespół Sportowy. Wówczas była to tylko sekcja piłki nożnej seniorów klasa C. W 1991-92 zgłoszono do rozgrywek drużyny młodzieżowe – trampkarzy i juniorów. W wyniku systematycznych treningów drużyny młodzieżowe, a także seniorzy wywalczyli historyczne awanse do klasy okręgowej na szczęblu Okręgowego Związku Piłki Nożnej w Krośnie w 1995 r. W latach 2000-01 została zgłoszona 4 kategoria wiekowa najmłodszych adeptów piłki nożnej – Orlików.

Na dzień dzisiejszy Klub „Błękitni” Jasienica Rosielna działa jako Stowarzyszenie Sportowe zarejestrowane w Sądzie Okręgowym w Krośnie oraz w Starostwie Powiatowym w Brzozowie. Skupia on 66 zawodników piłkarskich zgłoszonych i zarejestrowanych w OZPN w Krośnie. Drużyny młodzieżowe występują w klasie A, seniorzy w klasie B.

Działalność sportowa prowadzona jest według określonego statutu. Klub nie prowadzi żadnej działalności gospodarczej, działa dzięki dotacji Rady Gminy oraz lokalnych sponsorów.

Prezesami klubu w latach 1980 – 1999 byli Stefan Szarek, Ryszard Muszyński, Edward Szewczyk. Od 1999 r. do dnia dzisiejszego opiekę nad GLKS „Błękitni” sprawuje Mariusz Szwerc.

2.3. Działające Organizacje.

Ochotnicza Straż Pożarna w Jasienicy Rosielnej jest umundurowaną, wyposażoną w specjalistyczny sprzęt organizacją społeczną, przeznaczoną w szczególności do walki z pożarami, klęskami żywiołowymi i innymi miejscowymi zagrożeniami i działa na podstawie ustawy Prawo o Stowarzyszeniach.

Powstanie OSP w Jasienicy Rosielnej datowane jest na rok 1899 i z tego roku pochodzi najstarszy znak. Niezależnie od tego, funkcjonowała w tym czasie straż pożarna dworska w liczbie 6 osób. W dniu 25 stycznia 1898 r. podpisany został Statut Towarzystwa Ochotniczej Straży Pożarnej w miasteczku Jasienicy podpisany przez 8 założycieli, w tym 3 osoby pochodzenia żydowskiego. Z dokumentów wynika, że stowarzyszenie OSP zostało zarejestrowane w dniu 23 marca 1898 r. w katastrze stowarzyszeń przez C. K. Namiestnictwo Galicyjskie we Lwowie. Statut zakładał, że mogą do tej organizacji należeć mężczyźni po ukończeniu 18 roku nieposzlakowanego życia, fizycznie uzdolnieni. Od czasu powstania do chwili obecnej naczelnikami tej jednostki

byli: Franciszek Biedka, Marcin Wojnarowski, Ludwik Wolanin, Franciszek Tabisz, Stanisław Kuśnierz, Aleksander Leśniak i Adolf Leśniak.

Decyzją Komendanta Głównego PSP z 10 kwietnia 1997 r. OSP w Jasienicy Rosielnej weszła w skład Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Dodatkową funkcją pełnioną dobrowolnie przez OSP, przy udziale sekcji młodzieżowych, jest również posługa liturgiczna i prewencyjna, pełniona podczas uroczystości o charakterze religijno-patriotycznym (warta trzymana przy Bożym Grobie, uczestnictwo w Drodze Krzyżowej w Wielki Piątek, mszy rezurekcyjnej, procesji w Boże Ciało, czy podczas ważnych uroczystości środowiskowych). Takie postawy życiowe są godne naśladowania, wzmacniają one poczucie tożsamości narodowej w jednoczącej się Europie.

Inną organizacją społeczną jest Koło Gospodyń Wiejskich z wieloletnią tradycją działania w naszej wsi. Na samym początku działało ono jako dział Spółdzielni Chłopskiej, potem jako sekcja przy Spółdzielni Kółek Rolniczych. Organizacja ta, podobnie jak spółdzielnie ma na naszym terenie chlubne zasługi w propagowaniu kultury, tradycji, działań społecznych i edukacyjnych. Koło Gospodyń Wiejskich organizowało i prowadziło kursy gotowania, pieczenia, szycia, rękodzielnictwa, robienia kwiatów z bibuły. Koło Gospodyń Wiejskich prowadziło swego czasu ludowy zespół wokalny, który uświetniał swoimi występami organizowane imprezy kulturalne. Szczególnie uroczystości członkinie prezentowały się podczas organizowanych dożynek lokalnych, popisy dotyczyły nie tylko obrzędowych przyśpiewek, ale do współzawodnictwa stawały przygotowywane przez ich członków wieńce dożynkowe. Zawsze ściśle współpracuje z Ochotniczą Strażą Pożarną, prowadząc wynajem sali i nakryć stołowych na wesela i inne uroczystości rodzinne. Dużą pomocą dla miejscowych gospodyń okazał się zakupiony przez nich magiel. Chętnie pracuje z najmłodszymi mieszkańcami organizując w szkole w czasie ferii zimowych czy na letnich dziecińcach kursy gotowania potraw regionalnych, szydełkowania, tkania gobelinów, zagospodarowywania klombów i ogródków przydomowych.

2.4. Działające Stowarzyszenia.

Stowarzyszenie o nazwie „Towarzystwo Rozwoju i Promocji Jasienicy Rosielnej” powstało w 2000 r. i jest dobrowolnym, samodzielnym i trwałym zrzeszeniem mającym na celu rozwijanie i propagowanie postaw, inicjatyw i działań sprzyjających wszechstronnemu rozwojowi Jasienicy Rosielnej, dbanie o jej piękno i estetykę.

Celem Stowarzyszenia jest także przyczynianie się do współpracy z instytucjami, szkołami, ośrodkami kultury, jednostkami organizacyjnymi oraz osobami fizycznymi działającymi na terenie Jasienicy Rosielnej i poza nią.

Stowarzyszenie realizuje cele przez:

- Podejmowanie inicjatyw i działań przyczyniających się do rozwoju Jasienicy Rosielnej.
- Propagowanie podjętych działań i zamierzeń wśród mieszkańców Jasienicy Rosielnej jak i na zewnątrz.
- Nawiązywanie współpracy z sympatykami Jasienicy Rosielnej, a zwłaszcza z rodakami zamieszkałymi poza miejscowością i granicami Polski.
- Ścisłą współpracę z członkami Stowarzyszenia oraz mieszkańcami wsi.
- Współpracę z osobami i instytucjami, stowarzyszeniami, szkołami, i innymi organizacjami chętnymi do rozwiązywania problemów i zadań, pojawiających się na terenie Jasienicy Rosielnej.
- Prowadzenie działalności integrującej członków Stowarzyszenia i społeczności lokalnej poprzez wspólną aktywność kulturalną, rekreacyjną, sportową, towarzyską i oświatową.

2.5. Obiekty zabytkowe.

Kościół w Jasienica Rosielnej wzniesiony został w konstrukcji zrębowej, ze starannie ociosanych na kant bierwion jodłowych, wiązanych na zamki ciesielskie bez ostatków. Lite, zrębowe ściany spoczywają na dębowej podwalinie, której podstawę stanowi solidne, kamienne podmurowanie, od zewnątrz pokryte wapiennym tynkiem. Pod prezbiterium zlokalizowane zostały murowane krypty grobowe, dziś niedostępne. Kościół swą architekturą nawiązuje do średniowiecznej tradycji ale bryła jego nawiązuje do architektury barokowej. W bryle zaznaczyło się to w zmianie proporcji między wysokością ścian i dachu, przez co uległa znacznemu obniżeniu. Na kalenicy dachu umieszczona została strzelista wieżyczka na sygnaturkę. Pierwotny dach kryty gontem został zastąpiony w 1881 r. blachą, która pokrywa dach kościoła do dzisiaj. Wnętrze kościoła podzielone jest na trzy nawy równej wysokości za pomocą dwóch par opilastrowanych słupów, pokrytych deskowanym szalunkiem (architektura dojrzałego baroku). Ciekawym elementem jest specjalnie powyginany, wklęsło wypukły parapet chóru muzycznego zaliczany do najpiękniejszych w południowo-wschodniej Polsce. Barokowy charakter wnętrza jasienickiej świątyni potęguje jednolite snycerskie wyposażenie ruchome, wykonane bezpośrednio po zakończeniu kościoła. Barokową ciekawostkę architektoniczną stanowią wieże kościelne przewiązane ze ścianami korpusu nawowego wydatnym gzymsem wieńczącym, nakryte baniastymi hełmami, zwieńczone ażurowymi latarniami, przykrytymi cebulastymi kopułkami zwieńczone zostały żelaznymi krzyżami. Mimo stosunkowo niewielkich rozmiarów wieże dominują w bryle kościoła decydując o sile jego wyrazu plastycznego i obliczu stylowym.

Wkrótce po zakończeniu prac budowlanych wewnątrz świątyni wypełnione zostało wyposażeniem ruchomym obejmującym: nastawę ołtarza głównego, dwa

ołtarze boczne, ambonę, chrzcielnicę oraz prospekt organowy. W swej niezmienionej postaci kościół przetrwał do 1870 r. Zasadnicza zmiana po renowacji dotyczyła wystroju ścian dokonanej przez malarza dekoratora Jana Tabińskiego.

Poza w/w wyposażeniem stałym zachowały się również unikatowe formy dekoracji okolicznościowych związanych z obchodami Wielkiego Postu. Są to: wielkich rozmiarów płótno ze sceną ukrzyżowania na tle Jerozolimy oraz – szczególnie interesujący - Boży Grób.

Opona wielkopostna rozciągnięta nad ołtarzem głównym.

Opona jasienicka wykonana z olbrzymiego zwoju płótna zakrywającego cały ołtarz główny, zawiera olejne malowidło przedstawiające ukrzyżowanego Chrystusa, któremu towarzyszą pod krzyżem Matka Boska Św. Jan i Maria Magdalena. Zabytkowa opona została ostatnio odnowiona i prezentuje się szczególnie pięknie.

Unikatową dekoracją wielkopostną jest zachowany w naszym kościele Boży Grób. Dekoracja, zajmująca całą szerokość prezbiterium, ukształtowana została na wzór barokowego retabulum ołtarzowego z kolumnami, na którym wspiera

się szczyt z obrazem przedstawiającym Boga Ojca przyjmującego ciało martwego Chrystusa. Zachowana w Jasienickim kościele dekoracja Bożego Grobu jest jedyną istniejącą w południowo-wschodniej Polsce.

Strażacy pełniący wartę przy Bożym Grobie.

Wieś Jasienica dysponuje kilkunastoma drewnianymi budynkami o bardzo ciekawej architekturze, które zostały zinwentaryzowane przed kilkoma laty (1999 r.) przez studentów Politechniki Krakowskiej pod kierunkiem A. Bocheńskiego.

Zachowała się również ogromnych rozmiarów piwnica podworska, która po konserwacji i renowacji służyć może jako ciekawy obiekt kulturalno-gastronomiczny bądź wystawowy. Warunkiem jednak jest znalezienie sponsora. Innymi ciekawymi obiektami zabytkowymi jest kilkanaście kapliczek przydrożnych pochodzących z różnego okresu. Najczęściej wznoszone były na posesji osoby dziękującej za szczególne łaski Boże. W okresie zaborów, międzywojennym i powojennym były miejscem kultu Matki Bożej. Śpiewano w ich otoczeniu „majówki” i październikowe Nabożeństwa Różańcowe. Stanowiły okazję do konsolidacji społeczeństwa w duchu patriotyzmu i kultu religijnego. Tradycja ta przetrwała do dnia dzisiejszego, śpiewane są majówki nie tylko przy historycznych kapliczkach, ale przy nowo wznoszonych na posesjach nowych budynków. W majówkach tych biorą udział całe sąsiadujące ze sobą rodziny.

3. Zagospodarowanie przestrzenne i infrastruktura.

Poziom wyposażenia podkarpackich wsi w urządzenia infrastruktury technicznej w znaczny sposób odbiega od standardów rozwiniętych krajów Unii Europejskiej. Mimo znacznego postępu dokonanego zwłaszcza w ostatnich 10 latach – w dziedzinie np. telefonizacji i sieci wodociągowej, kanalizacji czy budowy oczyszczalni ścieków – potrzeby w tym zakresie są nadal ogromne. Rozwinięta infrastruktura przyciąga kapitał prywatny i w ten sposób „nakręca” koniunkturę, ale wymaga wysokich nakładów finansowych.

3.1. Stan systemu komunikacji.

Dostępność komunikacyjna stanowi jeden z podstawowych warunków skutecznego rozwoju społeczno – gospodarczego.

Ogólna sieć dróg publicznych w gminie Jasienica Rosielna wynosi 84,7 km, z tego:

- * 5,667 km drogi krajowe;
- * 5,997 km drogi wojewódzkie;
- * 30,597 km drogi powiatowe;
- * 43,100 km drogi gminne.

Poza siecią dróg publicznych przez teren wsi przebiegają również drogi dojazdowe do pól - drogi wiejskie, których łączna długość wynosi 95,0 km.

Cała sieć dróg krajowych i wojewódzkich na terenie wsi posiada nawierzchnie ulepszone bitumicznie. Na niektórych odcinkach wymagana jest modernizacja poprzez wzmocnienie, odnowę nawierzchni, likwidację osuwisk, likwidację przekrojów podłużnych, zmniejszenie spadków i korektę łuków.

Przebiegające przez teren Jasienicy ww. drogi jako ważne w znaczeniu krajowym szlaki komunikacyjne stwarzają dogodnie połączenia komunikacyjne, które mogą przyczynić się do lepszego wykorzystania walorów gminy. Trasy dróg przebiegają w pobliżu szlaków turystycznych, szczególnie odnosi się to do drogi Nr 9, która styka się z Czarnorzecko - Strzyżowskim Parkiem Krajobrazowym. Droga ta stwarza bezpośrednią możliwość dogodnego połączenia komunikacyjnego z przejściem granicznym - granicą państwa w Barwinku, przez który odbywa się międzynarodowy tranzyt turystyczny i towarowy oraz stacją kolejową towarowo - osobową znajdującą się przy drodze w Targowiskach. Na drodze tej wzrósł znacznie poziom natężenia ruchu kołowego. Ze względu na tranzyt międzynarodowy oraz przewidywany dalszy i znaczny wzrost natężenia ruchu planowana jest przebudowa jej na drogę ekspresową, na której odbywać się będzie różnorodny ruch kołowy od bardzo lekkiego, turystycznego do bardzo ciężkiego - towarowego.

Położenie wsi Jasienica Rosielna w bliskiej odległości od bardzo atrakcyjnych terenów turystycznych jakimi są Bieszczady, Beskid Niski i granice państwa (Słowacja, Ukraina) przy dobrze rozwiniętym zapleczu rekreacyjno - wypoczynkowym mogłoby stanowić bazę przejściową dla ruchu turystycznego.

Sieć dróg powiatowych posiada w 100% nawierzchnię ulepszoną o zróżnicowanym stanie technicznym, który wskutek niedostatecznych środków finansowych miejscami obniża się. Zmusza to niekiedy gminę do samodzielnego inwestowania w ich modernizację i odnowę.

Komunikacja samochodowa PKS obejmuje 70% długości dróg powiatowych. Umożliwia ona dojazd mieszkańcom wsi do miejsc pracy i nauki w pobliskich miastach w województwie i poza nim.

Uzupełnieniem dobrze rozwiniętej sieci dróg powiatowych wojewódzkich są publiczne drogi gminne. Drogi te stanowią bezpośrednie połączenie komunikacyjne:

- * między poszczególnymi miejscowościami (sołectwami) w gminie;
- * między przysiółkami w sołectwach;
- * jako skróty komunikacyjne pomiędzy drogami wyższej kategorii;
- * między sołectwem a dużą powierzchnią użytków gruntowych;
- * pomiędzy miejscami atrakcyjnymi pod względem środowiska naturalnego i znajdującymi się tam obiektami zabytkowymi.

3.2. Chodniki i parkingi.

Na terenie wsi w chwili obecnej jest niewiele miejsc parkingowych. Znajdują się one głównie przy drogach, budynkach użyteczności publicznej, placówkach handlowych, kościele i cmentarzu. Dalsza budowa chodników i parkingów stanowi zadanie priorytetowe.

3.3. Gospodarka wodno-ściekowa.

Problem kanalizacji w gminie wynika z troski o poprawę stanu środowiska naturalnego. Ma to swój początek w przyjętej uchwałą Rady Gminy NR XXII/124/94 z dnia 22.02.1994 r. *„Koncepcji rozwiązania całokształtu problemów z zakresu ochrony środowiska w gminie”* oraz w Planie Strategicznym Gminy Jasienica Rosielna pt.: *„Aktywizacja społeczności lokalnej gminy w stymulowaniu procesami demokratyzacji na lata 1998 -2014”* zatwierdzonym uchwałą Rady Gminy Nr XXVI/166/98 z dnia 5 czerwca 1998 r. Powyższy plan opracowany został przy aktywnym udziale społeczności

lokalnej. Należy również zaznaczyć, że potrzeba budowy sieci kanalizacji sanitarnej poruszana była na zebraniach wiejskich. Powstał Społeczny Komitet Budowy Kanalizacji, który działa do chwili obecnej. Przeprowadzono również przy pomocy ankiety rozeznanie kolejności realizacji ważniejszych inwestycji infrastrukturalnych w gminie, z którego jednoznacznie wynika, że sprawą pierwszoplanową jest budowa kanalizacji. Jest to w pełni uzasadnione dążenie, gdyż nie ma sensu budować sieci wodociągowej bez wcześniejszej kanalizacji. Ścieki nie odprowadzone kanalizacją mogą bowiem zanieczyszczać wodę w ujęciach wodociągowych.

Dla potrzeb gminy funkcjonuje gminna oczyszczalnia ścieków mechaniczno-biologiczna o przepustowości 1000 m³/d typu HYDROCENTRUM zlokalizowana w miejscowości Blizne, stwarzająca możliwość podłączenia sieci kanalizacyjnej z wszystkich miejscowości gminy. W przyszłości planuje się podłączenie sieci kanalizacyjnej z miejscowości sąsiedniej gminy.

Liczba mieszkańców korzystających z usług kanalizacyjnych:

- Blizne – 1 326 – 43 % ogólnej liczby mieszkańców miejscowości;
- Jasienica Rosielna – 765 – 36 % ogólnej liczby mieszkańców miejscowości;

Długość sieci kanalizacyjnej w miejscowościach:

- Blizne – 28,1 km
- Jasienica Rosielna – 12,3 km

W trakcie realizacji znajduje się projekt podłączenia pozostałych przysiółków wsi Jasienica Rosielna oraz kolejnej wsi gminy – Orzechówki.

3.4. Sieć wodociągowa.

Studnie głębinowe na potrzeby:

a) wodociągu w miejscowości Jasienica Rosielna:

- Zakładu OSM i wodociągu komunalnego 5 studni głębinowych wraz ze stacją uzdatniania;
- wodociągu komunalnego w miejscowości Jasienica Rosielna - 2 studnie głębinowe wraz ze stacją uzdatniania;

b) Szkoły Podstawowej w Jasienicy Rosielnej - 1 studnia głębinowa;

c) Przedszkola w Jasienicy Rosielnej - 1 studnia głębinowa;

d) Piekarni GS Jasienica Rosielna 1 studnia głębinowa;

Mieszkańcy miejscowości Jasienica Rosielna zaopatrują się w wodę ze studni kopanych w ilości około 650 sztuk w większej mierze wodociągiem prywatnym, grawitacyjnym grupowym bądź za pomocą hydroforu. Zaopatrzenie w wodę budzi zastrzeżenia pod względem jej jakości i ilości w wielu przypadkach.

Zła jakość wody w studniach kopanych na terenie gminy przemawia za zwodociągowaniem całej miejscowości.

3.5. Budynki i budowle

Celem stworzenia odpowiedniej bazy oświatowej mającej na celu poprawę warunków nauki poprzez wykorzystanie najnowszej techniki komunikowania się, stworzenie infrastruktury obiektów sportowych zapewniającej prawidłowe wychowanie fizyczne dzieci i młodzieży oraz oszczędną ich eksploatację, nasza wieś zrealizowała następujące inwestycje:

- budowa łącznika z salą gimnastyczną przy Szkole Podstawowej w Jasienicy Rosielnej;
- wymiana stolarki okiennej w Szkole Podstawowej w Jasienicy Rosielnej
- zmiana systemu ogrzewania z węglowego na gazowe we wszystkich obiektach mienia komunalnego.

3.6. Gospodarka odpadami.

Gmina nie posiada własnego wysypiska śmieci. Obecnie gospodarka odpadami komunalnymi oparta jest na zasadach określonych w „Regulaminie utrzymania porządku i czystości na terenie Gminy Jasienica Rosielna”, przyjętym uchwałą Rady Gminy. Regulaminem tym wprowadzono selektywną zbiórkę odpadów (system workowy), a mieszkańcy zostali zobowiązani do zawarcia umów dotyczących odbioru odpadów z terenu ich posesji ze wskazaną jednostką wywozową.

3.7. Zdrowie

W chwili obecnej na terenie Jasienicy Rosielnej działa SP ZOZ, w ramach którego zatrudniony jest lekarz rodzinny, stomatolog i opieka pielęgniarska. W tym samym budynku znajduje się również apteka. Opieka zdrowotna na terenie tutejszej wsi ma swoje wieloletnie tradycje od czasów powojennych. Pierwsza Apteka mieściła się w pożydowskim budynku, a lekarz przyjmował w budynku podworskim (obecnym Przedszkolu). Z inicjatywy społecznej powstała Spółdzielnia Zdrowia a wkładem społecznej pracy na początku lat 60-tych wybudowany został Ośrodek Zdrowia. W latach 70 istniała

również Izba Porodowa. Po rozbudowaniu ośrodka mieszczą się w nim dodatkowo; Apteka, Gabinet Stomatologa i mieszkania dla lekarzy.

3.8. Miejsca sportu i rekreacji.

Na terenie podworskiego parku wybudowano w latach 60-70 tych Gminny Ośrodek Kultury ze stadionem, bieżnią i kortem tenisowym. W GOK działa również Biblioteka z czytelnią i kawiarenką internetową. Działają sekcje; teatralna, tańca nowoczesnego, muzyczna, artystyczna i sportowe. Szczególnie cenne są wielopokoleniowe tradycje teatralne, amatorskie zespoły wystawiały różne sztuki, zwłaszcza Jasełka i Mękę Pańską. W kultywowanie tej tradycji włącza się dzieci i młodzież szkolną w ramach edukacji regionalnej. Doradztwem i opieką objęci są nieprofesjonalni twórcy artystyczni. GOK organizuje cyklicznie wystawy i wernisaże ich prac malarskich, rzeźbiarskich i rękodzielniczych. Dużą popularnością cieszą się Gminne Przeglądy Zespołów Artystycznych, festyny i pikniki rodzinne. W okresie zimowym imprezy odbywają się w Widowiskowej Sali Kinowej, a w okresie letnim na terenie parku. W parku znajduje się specjalnie przygotowane miejsce na występy, rozkładana podłoga do zabawy i miejsca siedzące.

Innym miejscem do czynnego uprawiania sportu jest sala gimnastyczna, wykorzystywana nie tylko przez dzieci i młodzież, ale również przez dorosłe społeczeństwo. W okresie jesienno-zimowym odbywają się zajęcia z aerobiku, siatkówki, koszykówki i tenisa stołowego.

Stadion przy Gminnym Ośrodku Kultury w Jasienicy Rosielnej.

Zajęcia sportowe na pełnowymiarowej hali sportowej w Jasienicy Rosielnej.

3.9. Oświata.

Najstarsze wzmianki o oświacie w Jasienicy Rosielnej pochodzą z I połowy XIX w. W zachowanych dokumentach istnieją dowody, że od roku 1828 istniała Szkoła Ludowa w Jasienicy, do roku 1850 utrzymywana z dobrowolnego funduszu dworu. Od roku 1858 została utworzona Szkoła Parafialna z dotacją dla nauczyciela 142 zł. W latach 80-tych uczyli się w niej uczniowie z gminy starozakonnej, Wólki Orzechowskiej i Jasienicy. W 1858 r. został przeznaczony przez biskupa przemyskiego na nauczyciela i organistę pan Ludwik Tabiński, a następnie jego synowie Jan Tabiński i Aleksander Tabiński. Na miejscowym cmentarzu znajduje się pomnik Ludwika Tabińskiego „wielce zasłużonego obywatela miasta”, zaś jego stryjeczny brat Jan położył w 1875 r. polichromię na ścianach kościoła i dokonał remontu całego jego wnętrza. Ówczesna szkoła mieściła się w istniejącej organistówce, zaś w 1911 roku została wybudowana szkoła murowana wchodząca w skład istniejących obiektów szkolnych do dnia dzisiejszego.

Organistówka, w której do 1911 r. mieściła się szkoła.

W okresie międzywojennym do szkoły chodziły dzieci polskie i żydowskie , a przed samą II wojną światową była szkołą 7-klasową. W latach 60-tych dobudowano salę gimnastyczną , w latach 80-tych dobudowano kolejne skrzydło szkoły a w latach 90-tych przewiązkę i pełnowymiarową salę gimnastyczną . W roku 2000 zakończony został ostatni etap rozbudowy, a na nowej hali sportowej odbyła się Wojewódzka Inauguracja Roku Szkolnego 2000/01 z udziałem arcybiskupa Józefa Michalika, Podkarpackiego Kuratora Oświaty i przedstawicieli Parlamentu.

Dzisiejsza szkoła w Jasienicy Rosielnej to szkoła podstawowa, gimnazjum i oddziały wychowania przedszkolnego, w której pobiera naukę około 400 uczniów. Placówki te cieszą się wysokimi wynikami nauczania, uczestniczą w realizacji wielu programów i projektów edukacyjnych, pracują w oparciu o autorskie programy edukacji regionalnej, ekologicznej i turystycznej.

4. Gospodarka.

4.1. Działalność pozarolnicza.

Jasienica Rosielna jest siedzibą gminy z dużą ilością przedsiębiorców oraz dwoma jednostkami sektora spółdzielczego są to:

Gminna Spółdzielnia „SCh” w Jasienicy Rosielnej.

Jednostka posiada osobowość prawną i działa na podstawie unormowań statutu oraz przepisu Prawa Spółdzielczego. Prowadzi działalność handlową i produkcyjną.

Posiada następujące obiekty:

- 2 pawilony handlowe (w tym 1 samoobsługowy);
- 7 sklepów;
- 1 bazę magazynową towarów masowych;
- 1 restauracja;
- 1 piekarnia;

Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska Jasienica Rosielna

Obecnie OSM prowadzi działalność skupową, produkcyjną i handlową. Skupione mleko przetwarzane jest w oddziale produkcyjnym w Jasienicy Rosielnej. Produkowane artykuły to: mleko, twarogi, śmietana, masło, kefir, jogurty, serek wiejski i mleko przerzutowe. Jednostka prowadzi również działalność handlową za pośrednictwem własnej sieci sklepów i hurtowni. Rozszerzeniu działalności handlowej służy również wprowadzenie nowych atrakcyjnych opakowań na własne wyroby.

Spółdzielnia inwestuje, wchodzi na nowe rynki, współpracuje z mleczarskimi potentatami w całej Polsce, dzięki temu handluje najlepszymi jakościowo wyrobami mleczarskimi. Zakład zatrudnia około 200 osób uzyskując rentowność na dobrym, pożądanym poziomie.

Widok z lotu ptaka – Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Jasienicy Rosielnej, Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Jasienicy Rosielnej

W sektorze prywatnym możemy wymienić kilka większych zakładów:

- ✓ Zakłady Mechaniki Pojazdowej, Stacja Kontroli Pojazdów, pomoc drogowa,
- ✓ Firma „SKARPOL” – produkcja obuwia, usługi ogólnobudowlane, mechanika, handel samochodami, paliwami i częściami oraz art. spożywczymi,
- ✓ Produkcja i Handel Materiałami Budowlanymi „NYKWOL”,
- ✓ Firma „JANROB” – handel stały art. spożywczo-przemysłowymi – sieć Delikatesów „CENTRUM”,
- ✓ Firma „GESTA” – Handel – Gastronomia,
- ✓ Młynarstwo Fiejdasz M. A.,
- ✓ „KOMINUS” – Ślusarstwo produkcyjne i usługowe, Stacja Paliw,
- ✓ Firma „TOMEX” – handel artykułami AGD,
- ✓ Firma „FLORO-HUM” – produkcja ziemi i nawozów ogrodniczych,
- ✓ Cztery zakłady stolarskie,
- ✓ Cztery zakłady z usługami budowlanymi
- ✓ Pięć zakładów transportowych,
- ✓ Trzy zakłady mechaniki pojazdowej,
- ✓ Trzy zakłady fryzjerskie,
- ✓ Cztery firmy informatyczne,
- ✓ Instalatorstwo elektryczne,
- ✓ Usługi geodezyjne,
- ✓ Usługi protetyczne,
- ✓ Produkcja papieru falistego i zdobienie szkła gospodarczego,
- ✓ Dziesięć sklepów spożywczych

Najwięcej zarejestrowanych podmiotów prowadzi działalność usługową i handlową. Najmniejsze zainteresowanie dotyczyło podmiotów o profilu produkcyjnym. O takiej strukturze podmiotów decydują kwalifikacje osób podejmujących działalność gospodarczą, niezbędny kapitał wyjściowy oraz sytuacja na rynku.

Samorząd lokalny może także wpływać na rozwój przedsiębiorczości na swoim terenie, dbając o rozwój gospodarki komunalnej, usług publicznych czy poprzez umiejętną promocję gminy. Wspierając rozwój przedsiębiorczości, władze lokalne mogą stosować ułatwienia lokalizacyjne, przyśpieszenie procedur związanych z zarejestrowaniem firmy, różnego typu refundacje i ulgi podatkowe. Ważną rolą samorządu i władz gminy jest właściwe komunikowanie się z mieszkańcami gminy oraz aktywizacja mieszkańców do działania na rzecz swego środowiska.

III. ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY

- Położenie w otulinie Parku Krajobrazowego Czarnorzecko-Strzyżowskiego i atrakcyjnego krajobrazu Pogórza Dynowskiego
- Zabytkowy 14 ha park z siedzibą GOK i idealnymi terenami pod sport i rekreację
- Istniejące pomniki przyrody i zabytki
- Istniejące wolne tereny pod rozwój bazy rekreacyjno sportowej i kulturalnej
- Nieskażone naturalne środowisko, 15 % zalesienie
- Nieskażone wody powierzchniowe i podziemne
- Dobre zaplecze oświatowe z istniejącą infrastrukturą sportową, wysoki poziom oświaty
- Możliwość wykorzystania nieużytków na tereny rekreacyjno-sportowe
- Działające sekcje sportowe w GOK
- Istnienie zabytkowego XVIII wiecznego kościoła z unikatowym Bożym Grobem i oponą wielkopostną.
- Istniejące zakłady produkcyjne i usługowe
- Bardzo dobra baza handlowa, restauracja, bank, poczta, Urząd Gminy
- Gminny Ośrodek Zdrowia z apteką, stomatologiem
- Istnienie szeregu organizacji jak OSP, KGW, LZS, Stowarzyszenia na Rzecz Promocji i Rozwoju Jasienicy Rosielnej
- Wykształceni ludzie
- Siedziba gminy
- Jednolitość narodowościowa i wyznaniowa
- Zwarta zabudowa
- Łatwość kontaktów międzyludzkich- dobrze rozwinięta sieć telefoniczna i telefonia komórkowa, oraz Internet
- Redagowana cyklicznie Gazeta Parafialna
- Gmina posiada aktualny plan gospodarki odpadami i ochrony środowiska

SŁABE STRONY:

- Mała ilość inwestorów i dużych prężnych zakładów pracy
- Brak sponsorów zainteresowanych rozbudową bazy rekreacyjno-sportowej i kulturalno-oświatowej
- Za małe środki przeznaczane na działalność sportowo-rekreacyjną i kulturalną w sołectwie i gminie

- Niedostateczna oferta imprez o charakterze kulturalnym i rekreacyjno-sportowym
- Słabe współdziałanie mieszkańców w sołectwie i w gminie
- Brak stałych imprez i zaplecza do prowadzenia działalności o charakterze integrującym mieszkańców wsi i gminy
- Niewykorzystanie istniejących terenów i walorów wsi do jej dynamicznego rozwoju
- Brak placów zabaw dla dzieci
- Brak boisk przy szkołach
- Słaba oferta kulturalnego spędzenia czasu dla młodzieży ponadgimnazjalnej
- Odpływ wykształconej młodzieży do dużych miast w poszukiwaniu pracy
- Wyjazd młodych za granicę
- Słaba infrastruktura rekreacyjno-sportowa
- Brak zbiorników wodnych przystosowanych do rekreacji
- Mała ilość gospodarstw agroturystycznych
- Górzyste ukształtowanie terenu, rozdrobnione gospodarstwa rolne
- Niewystarczające oświetlenie uliczne, zła jakość dróg
- Zły stan stacji uzdatniania wody, niewystarczający dostęp mieszkańców do sieci wodociągowej
- Niedokończona sieć kanalizacyjna wsi
- Niewystarczający zakres usług medycznych dla mieszkańców
- Słaba promocja wsi na zewnątrz
- Degradacja obiektów zabytkowych

SZANSE:

- Zapotrzebowanie i moda na aktywne formy spędzanie wolnego czasu z dala od miast
- Docenianie ochrony dziedzictwa kulturowego i odnowy zabytków
- Planowana budowa drogi szybkiego ruchu przez Jasienicę
- Położenie na trasie dwu przejść granicznych; Barwinek - Medyka
- Bezpieczna odległość od dużych miast, mała przestępczość i poczucie bezpieczeństwa
- Większa dostępność do środków finansowych z zewnątrz, a zwłaszcza z Unii Europejskiej
- Moda na folklor, kultywowanie tradycji regionalnych
- Bliskość Bieszczad, Słowacji i Ukrainy
- Malejące bezrobocie w kraju, zwiększanie zatrudnienia w pobliskich miastach
- Walory przyrodnicze Podkarpacia i Pogórza Dynowskiego

ZAGROŻENIA:

- Konkurencja bogatych gmin i miejscowości
- Rosnący ruch samochodowy, zanieczyszczanie środowiska
- Rosnące koszty energii, usług i materiałów
- Brak inwestorów zewnętrznych do współfinansowania w małych miejscowościach
- Otwarcie granic i duża konkurencja sąsiednich krajów
- Niesprzyjające warunki klimatyczne i pogodowe
- Konsumpcyjny tryb życia
- Subkultury i upadek autorytetów
- Zagrożenie patologiami społecznymi, przenikanie negatywnych wzorców z miast i zagranicy
- Duża biurokracja, długa droga od projektu do realizacji

IV. PLANOWANE KIERUNKI ROZWOJU

Planowane przedsięwzięcia:

1.W zakresie sportu, kultury i rekreacji

Tworzenie centrum kultury, sportu i rekreacji na bazie istniejącego 14 ha parku podworskiego i innych obiektów

- opracowanie dokumentacji zagospodarowania parku
- wykonanie placu zabaw dla dzieci i alejek spacerowych
- wykonanie muszli na występy zespołów na półwyspie w parku
- rozbudowa stadionu, kapitalny remont bieżni, trybun, boisk i płyty stadionu
- odbudowa i zagospodarowanie istniejącego stawu
- rozbudowa oświetlenia parku i jego monitoring
- tworzenie ścieżek rowerowych i przyrodniczych remont sali widowiskowo-kinowej w centrum wsi pozyskiwanie dostępnych środków UE na realizację zadań - systematycznie
- promocja wsi na zewnątrz przez internet, foldery, miejscową gazetkę, publikacje
- doposażenie szkół sprzęt sportowy tworzenie bazy noclegowej
- zagospodarowanie istniejących terenów przyszkolnych na boiska sportowe pozyskiwanie środków finansowych i aktywizowanie miejscowej ludności do tworzenia gospodarstw agroturystycznych – współdziałanie z Lokalną Grupą Działania
- wykonanie parkingu przy parku

2. W zakresie oświaty

- wymiana okien w budynku ,
- wykonanie placu zabaw dla oddziału przedszkolnego uporządkowanie terenu wokół szkoły,
- budowa parkingu ,
- przebudowa dojazdu do gimnazjum,
- doposażanie świetlicy szkolnej – systematycznie
- zabudowa przestrzeni pod przewiązką w szkole na pomieszczenia rekreacyjno-sportowe
- dostosowanie wejścia do budynku Szkoły Podstawowej dla osób niepełnosprawnych

3. W zakresie infrastruktury komunalnej i obiektów komunalnych

- wykonanie sieci kanalizacyjnej w przysiółkach: Zastawie, Czarna Górka, Płosina Dolna
- opracowanie dokumentacji pozostałych części wsi i budowa sieci na tym terenie
- opracowanie dokumentacji na zaopatrzenie mieszkańców i istniejące i przyszłe podmioty gospodarcze w wodę
- remont i modernizacja istniejącego odcinka wodociągu, oraz kapitalny remont stacji uzdatniania wody
- wykonanie sieci wodociągowej dla całej wsi
- rozbudowa oświetlenia ulicznego w kierunku Wola Jasienicka, Płosina , Blizne
- przebudowa drewnianego mostu na potoku Rosielna – zapobieganie podwodziom
- poprawa funkcjonowania rowów melioracyjnych
- poprawa wyglądu obiektów mienia komunalnego
- tworzenie warunków do korzystania i wytwarzania odnawialnych źródeł energii
- doskonalenie metod segregacji i zbiórki odpadów komunalnych
- likwidacja „dzikich” wysypisk śmieci
- poprawa czystości i estetyki wsi

4. W zakresie ochrony zdrowia

- likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych do SP ZOZ, apteki i stomatologa ,
- rozszerzanie zakresu usług medycznych w obecnym SP ZOZ,

- doposażenie lekarzy SP ZOZ w niezbędny sprzęt i aparaturę medyczną,
- zwiększanie oferty różnorodnych badań profilaktycznych dla miejscowej ludności,
- uruchomienie gabinetu rehabilitacji i fizjoterapii na terenie Jasienicy ,

5. W zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i religijnego wsi

- wybudowanie kaplicy cmentarnej
- ogrodzenie i budowa drogi dojazdowej do kaplicy cmentarnej
- remont murów Kościoła, zmiana przebiegu drogi w sąsiedztwie zabytkowego Kościoła
- wykonanie ogrzewania Kościoła ,
- zabezpieczenie antywłamaniowe i p.poż. zabytkowego Kościoła ,
- wykonanie trasy „drogi krzyżowej” w oparciu o wykonane w kamieniu rzeźby przez miejscowego amatora – rzeźbiarza p.Tadeusza Śnieżka
- promocja miejscowych artystów-amatorów na naszym terenie i poza miejscowością,
- pomoc miejscowym artystom-amatorom
- remont istniejących kapliczek przydrożnych
- konserwacja zabytkowych kilkusetletnich drzew-pomników przyrody
- dalsze doposażenie rozwijanie istniejącego muzeum parafialnego
- poprawa ogólnego wyglądu cmentarz żydowskiego- „kirkutu „

6. W zakresie bezpieczeństwa mieszkańców

- zwiększanie bezpieczeństwa i porządku na wsi przez zwiększenie obsady i czasu pracy policji
- utworzenie świetlicy terapeutycznej na terenie wsi
- zapobieganie chuligaństwu, wandalizmowi i niszczeniu mienia
- systematyczny dozór policji w godzinach nocnych zwłaszcza po organizowanych imprezach
- wykrywanie i karanie sprawców niszczenia mienia i zakłócania porządku publicznego
- zwiększanie zakresu współpracy między policją a mieszkańcami wsi

7. W zakresie infrastruktury drogowej i około drogowej

- a) remont dróg powiatowych
 - droga Blizne – Stara Poczta – Wola Jasienicka (5 km)
 - droga Jasienica – Podlas (0,6 km)

- budowa chodnika przy drodze od przedszkola do Płosiny Dolnej i budowa przystanku na żądanie przy parku
- b) remont i modernizacja dróg gminnych
 - droga Jasienica od poczty do „dziewiątki” z łącznikiem drogi na przedszkole (0,4 km) – 2008, pozostałe 1,5 km
 - droga Płosina Dolna od parku do „dziewiątki” (2 km)
 - droga Błędna od „dziewiątki” do Woli Jasienickiej (2 km)
 - droga Błędna „na Mazura”

V. OPISY ZADAŃ I PRZEDSIĘWZIĘĆ ORAZ OCZEKIWANE REZULTATY

W zakresie sportu kultury i rekreacji.

1. Opracowanie dokumentacji zagospodarowania parku.

- fachowe opracowanie zagospodarowania pozwoli na wyeksponowanie zabytkowych pomników przyrody.
- w sposób kompleksowy i estetyczny przygotuje miejsce rekreacji i odpoczynku.
- zwiększy się atrakcyjność obiektu.

2. Wykonanie placu zabaw dla dzieci i alejek spacerowych.

- park stanie się centrum kultury dla starszych i najmłodszych mieszkańców wsi.
- wybudowane alejki wokół istniejącego stawu i w parku zwiększą miejsca do aktywnego wypoczynku.
- plac zabaw będzie miejscem nawiązywania kontaktów i wymiany doświadczeń.

3. Wykonanie muszli koncertowej.

- inwestycja pozwoli na zwiększenie działalności kulturalnej.
- atrakcyjne jej usytuowanie na naturalnym półwyspie stawu przyciągnie zarówno artystów i widzów.
- rozwinięty zmysł estetyczny u dzieci i młodzieży naszej miejscowości i gości.

4. Remont i modernizacja stadionu.

- kapitalny remont bieżni, boisk i płyty stadionu poprawi warunki korzystania z obiektu.

- Zwiększy zainteresowanie sportem i zachęci do szerszego uprawiania go przez młodzież i dorosłych.
- Remont trybun poprawi wygląd i ogólne wrażenie estetyczne obiektu.

5. Rozbudowa oświetlenia parku i jego monitoring .

- inwestycja zapobiegnie dewastacji obiektów.
- poprawi stan bezpieczeństwa zarówno GOK i biblioteki jak i całego kompleksu parku.
- uatrakcyjni wygląd całego kompleksu w godzinach wieczornych.

6. Wykonanie parkingu przy parku.

- utwardzenie i poszerzenie drogi powiatowej i budowa przystanku na żądanie.
- Budowa chodnika na odcinku przylegającym do parku zwiększy bezpieczeństwo przechodniów.
- Położenie masy bitumicznej na utwardzonym terenie przy parku zwiększy liczbę miejsc parkingowych i poprawi bezpieczeństwo uczestników imprez masowych organizowanych w parku i GOK.

7. Tworzenie ścieżek rowerowych i przyrodniczych.

- zagospodarowanie przylegającego do parku zalesionego wzgórza i rzeki stanowiącego własność mienia komunalnego
- stworzenie miejsca do przełajowych biegów z przeszkodami.
- budowa ścieżek rowerowych wokół parku i przyległych terenów będzie miejscem do aktywnego uprawiania sportu i rekreacji.
- Trasa ścieżek przyrodniczych wyznaczona na terenie i w okolicy parku z ciekawymi zabytkowymi obiektami stanowić będzie atrakcję edukacyjną.

8. Odbudowa i zagospodarowanie istniejącego stawu.

- oczyszczenie , pogłębienie i uszczelnienie zamulonego stawu poprawi wygląd i ogólne wrażenie estetyczne parku.
- Nawodniony i czysty staw stanowić będzie ciekawą atrakcję przyrodniczą i rekreacyjną.
- Da możliwość do uprawiania sportów wodnych.

9. Remont sali widowiskowo –kinowej.

- inwestycja zapobiegnie dalszemu niszczeniu obiektu.

- Poprawi akustykę, wygląd , ogólne wrażenie i funkcjonalność sali przy jej różnorodnym wykorzystywaniu.
- Będzie miejscem występów zespołów teatralnych, koncertowych zarówno miejscowych jak i zaproszonych.

10. Doposażenie szkół w sprzęt sportowy.

- przygotowanie i zagospodarowanie ogólnodostępnej siłowni .
- doposażenie szkół w sprzęt sportowy z możliwością jego wypożyczenia
- zagospodarowanie istniejących terenów przyszkolnych na boiska sportowe poprawi warunki do szerszego uprawiania sportu przez młodzież i dorosłych .

11. Aktywizowanie miejscowej ludności do tworzenia gospodarstw agroturystycznych.

- podniesienie standardu życia i zaspokojenie potrzeb społecznych mieszkańców i większa promocja wsi na zewnątrz
- Konsolidacja i aktywność miejscowej ludności wpłynie na kultywowanie tradycji , rozwoju kultury i patriotyzmu lokalnego i
- Pozyskiwane środki zewnętrzne na agroturystykę poprawią rozwój lokalnej gospodarki i przyciągną turystów.

W zakresie oświaty:

1. Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej

- Zapobieżenie stratom ciepła w skrzydle B budynku
- Oszczędność energii
- Poprawa bezpieczeństwa i komfortu korzystania z obiektów miejscowej szkoły podstawowej i gimnazjum

2. Wykonanie placu zabaw dla potrzeb oddziałów przedszkolnych.

- Prowadzenie zajęć dydaktycznych na świeżym powietrzu poprawi stan zdrowia najmłodszych uczniów
- Ciekawa zabawa zwiększy uspołecznienie , integrację i ogólną sprawność fizyczną dzieci w zespole
- Atrakcyjne miejsce nauki zmniejszy stres spowodowany koniecznością rozpoczęcia przygotowania dziecka do podjęcia nauki w szkole

3. Doposażenie świetlicy szkolnej

- Zakupy sprzętu zwiększą bezpieczeństwo korzystających ze świetlicy szkolnej dzieci
- Uczniowie dojeżdżający i dowożeni będą mieli możliwość atrakcyjnego i bezpiecznego spędzenia czasu w oczekiwaniu na autobus

- Wyposażenie świetlicy poprawi estetykę miejsca spożywania zupy i obiadów przez dożywających się uczniów
4. Zagospodarowanie terenów przyszkolnych
- Dostosowanie drugiego wejścia do budynku szkoły do potrzeb osób niepełnosprawnych zlikwiduje bariery architektoniczne
 - Przebudowa istniejącego głównego wejścia do budynku poprawi stan bezpieczeństwa uczniów, zwłaszcza w okresie opadów atmosferycznych i mrozu
 - Wykorzystanie miejsca pod przewiązką na pomieszczenia rekreacyjno-sportowe (siłownia, zaplecze sanitarno-magazynowe) zwiększy atrakcyjność pomieszczeń szkolnych jako wakacyjnej bazy turystycznej
 - Zabezpieczenie skarpy przed jej osuwaniem się przy drodze dojazdowej do gimnazjum oraz przebudowa samej drogi poprawi stan bezpieczeństwa dla jej użytkowników
 - Modernizacja parkingu przyszkolnego zwiększy bezpieczeństwo uczniów i mieszkańców wsi

W zakresie infrastruktury komunalnej i obiektów komunalnych

1. Kanalizacja miejscowości

- Wykonanie sieci kanalizacyjnej w 3 przysiółkach, efektem będzie uzyskanie 10.806 mb kolektora, 124 podłączenia budynków.
- Opracowanie dokumentacji dla pozostałej części wsi i budowa sieci na tym terenie w latach 2009-2011 dla przysiółków Podlas, Płosina Górna, Błędna oraz teren od krajowej 9 do Woli Jasienickiej poprawi stan środowiska naturalnego
- Remont i modernizacja oczyszczalni ścieków przy Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej poprawi czystość wody w potoku Rosielna

2. Zaopatrzenie mieszkańców wsi w wodę

- przygotowanie ekspertyzy i dokumentacji hydrogeologicznej odnośnie lokalizacji ujęć wodnych pozwoli na określenie zasobów wodnych oraz technologii wydobycia i eksploatacji, wynikiem czego będzie kompleksowe rozwiązanie problemu
- budowa sieci wodociągowej dla całej wsi poprawi jakość wykorzystywanej wody pitnej przez mieszkańców i działające podmioty gospodarcze
- remont i modernizacja istniejącego odcinka wodociągu i kapitalny remont stacji uzdatniania wody poprawi jej jakość w szkołach, przedszkolu, ośrodku zdrowia, sklepach i u odbiorców prywatnych

3. Rozbudowa oświetlenia ulicznego

- inwestycja ta poprawi stan bezpieczeństwa mieszkańców w trzech rejonach wsi, do zamontowanych 106 lamp planuje się dobudowę oświetlenia w przysiółkach Płosina Dolna 8 lamp, Stara Poczta 8 lamp, oświetlenie drogi powiatowej od młyna do drogi w kierunku Bliznego 10 lamp.
- Uzyska się 1100 mb oświetlenia drogowego,
- Poprawi bezpieczeństwo poruszających się w godzinach wieczornych i nocnych.

4. Przebudowa drewnianego mostu na potoku Rosielna

- poszerzenie koryta pod mostem zmniejszy niebezpieczeństwo powodzi i lokalnych podtopień.
- poszerzony most zwiększy bezpieczeństwo ruchu drogowego w kierunku miejscowego kościoła i do Orzechówki
- inwestycja poprawi ogólny wygląd estetyczny w centrum wsi

5. Troska o obiekty mienia komunalnego

- Remonty bieżące budynków komunalnych i ich otoczenia poprawią ich wygląd zewnętrzny co wpłynie dodatnio na wizerunek miejscowości
- Modernizacje obiektów podniosą ich standard i zapewnią lepsze warunki lokatorom i innym użytkownikom
- Estetyka i funkcjonalność obiektów komunalnych świadczyć będzie o gospodarności zarządzających tymi obiektami

6. Działania w zakresie ochrony zdrowia

- likwidacja barier architektonicznych przy ośrodku zdrowia pozwoli na łatwy dostęp do opieki medycznej, apteki i gabinetu stomatologicznego osobom niepełnosprawnym
- rozszerzenie zakresu usług medycznych w obecnym SP ZOZ ułatwi mieszkańcom korzystanie z usług specjalistycznych
- doposażenie lekarzy SP ZOZ w niezbędny sprzęt i aparaturę medyczną pozwoli na lepsze diagnozowanie i leczenie mieszkańców
- uruchomienie gabinetu rehabilitacji i fizjoterapii pozwoli na lepsze wykorzystanie zaplecza istniejącego ośrodka zdrowia i poszerzy zakres usług medycznych

7. Podnoszenie walorów atrakcyjności wsi

- Właściwa edukacja w zakresie gospodarowania i segregowania odpadów komunalnych kształcić będzie postawy proekologiczne, poprawi stan czystości i estetyki wsi
- Tworzenie warunków do korzystania i wytwarzania odnawialnych źródeł energii nauczy gospodarności i oszczędności energii ora zwiększy atrakcyjność turystyczną miejscowości

W zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i religijnego wsi

1. Budowa kaplicy cmentarnej.

- inwestycja ta finansowana częściowo przez mieszkańców spowoduje konsolidację i integrację społeczności wokół wykonywanego zadania
- przy wykorzystywaniu kaplicy cmentarnej zagrożenie chorobotwórcze i epidemiologiczne będzie mniejsze niż podczas przetrzymywania zwłok w domach
- ogrodzenie cmentarza i budowa drogi dojazdowej do nowej kaplicy poprawi wygląd estetyczny i funkcjonalność tych obiektów

2. Troska o zabytkowy kościół.

- remont murów wokół kościoła i zmiana przebiegu drogi u podnóża tych murów zapobiegnie ich pękaniu i poprawi bezpieczeństwo użytkowników drogi na łuku przy kościele
- wykonanie ogrzewania kościoła zdecydowanie poprawi komfort korzystania z obiektu
- montaż instalacji antywłamaniowej i przeciwpożarowej zabezpieczy zabytkowy kościół przed zniszczeniem

3. Ochrona innych obiektów zabytkowych.

- remont i systematyczna konserwacja istniejących kapliczek przydrożnych poprawi estetykę wsi i dumę z posiadanego dziedzictwa kulturowego
- konserwacja zabytkowych, kilkusetletnich drzew – pomników przyrody zwiększy atrakcyjność miejscowości i pozwoli drzewom przetrwać kolejne pokolenia
- doposażenie i rozwijanie muzeum parafialnego pozwoli zachować pamięć o miejscowości, jej kulturze i mieszkańcach
- chronione zabytki stanowić będą atrakcyjne miejsca edukacji regionalnej młodego pokolenia i wspierać atrakcję turystyczną

- poprawa ogólnego wyglądu cmentarza żydowskiego kirkutu zachowa w pamięci tragedię ludności żydowskiej w okresie II wojny światowej

4. Troska o kulturę i tradycje regionalne

- prowadzenie zajęć z dziećmi z zakresu rękodzielnictwa przez starsze pokolenie pozwoli na zachowanie miejscowych tradycji i wdrażać będzie do gospodarności i przedsiębiorczości
- promocja miejscowych twórców nieprofesjonalnych (malarzy, rzeźbiarzy) pozwoli na jednoczesną promocję miejscowości w regionie oraz na wyszukiwanie młodych talentów i uzdolnień
- pomoc dla amatorskich zespołów teatralnych działających w Jasienicy od kilku pokoleń zapewni ich dalsze funkcjonowanie, zapobiegać będzie zjawiskom patologicznym oraz zapewni kulturalne spędzenie czasu wolnego „aktorom” i widzom

W zakresie bezpieczeństwa mieszkańców.

1. Zwiększenie bezpieczeństwa ruchu drogowego

- remont i modernizacja dróg powiatowych, gminnych i dojazdowych poprawi w znacznym stopniu bezpieczeństwo ich użytkowników
- wykonanie chodników przy drogach zapobiegać będzie wypadkom z udziałem pieszych przy znacznym nasileniu ruchu drogowego
- wyższy standard dróg dojazdowych do istniejących posesji jak również do terenów rekreacyjnych i inwestycyjnych przyciągnie inwestorów strategicznych
- dalsza rozbudowa oświetlenia ulicznego poprawi stan bezpieczeństwa, zapobiegać będzie chuligaństwu, wandalizmowi i niszczeniu mienia

2. Zapobieganie patologiom.

- utworzenie wiejskiej świetlicy terapeutycznej przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej zapewni dzieciom z rodzin zagrożonych patologiami na atrakcyjne zagospodarowanie czasu wolnego
- zacieśnienie współpracy między policją a mieszkańcami wsi poprawi diagnozę środowiska i pozwoli na wcześniejsze wykrywanie zagrożeń patologicznych
- zwiększenie obsady i czasu pracy policji (zwłaszcza w godzinach nocnych) zwiększy wykrywalność i karalność chuligaństwa i zakłócania porządku publicznego

VI. Harmonogram realizacji projektu.

L.p.	Nazwa zadania	Termin realizacji							
		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
W zakresie sportu, kultury i rekreacji									
1	Opracowanie dokumentacji zagospodarowania parku								
2	wykonanie placu zabaw dla dzieci i alejek spacerowych								
3	wykonanie muszli na występy zespołów na półwyspie w parku								
4	rozbudowa stadionu, kapitalny remont bieżni, trybun, boisk i płyty stadionu								
5	odbudowa i zagospodarowanie istniejącego stawu								
6	rozbudowa oświetlenia parku i jego monitoring								
7	tworzenie ścieżek rowerowych i przyrodniczych								
8	remont sali widowiskowo-kinowej w centrum wsi								
9	doposażenie szkół w sprzęt sportowy								
10	tworzenie bazy noclegowej								
11	zagospodarowanie istniejących terenów przyszkolnych na boiska sportowe								
12	wykonanie parkingu przy parku								
W zakresie oświaty									
13	Wymiana okien w budynku								
14	Wykonanie placu zabaw dla oddziału przedszkolnego								
15	Uporządkowanie terenu wokół szkoły, budowa parkingu								
16	Przebudowa dojazdu do gimnazjum								
17	Zabudowa przestrzeni pod przewiązką szkoły na pomieszczenia rekreacyjno-sportowe								
18	Dostosowanie wejścia do budynku Szkoły Podstawowej dla osób niepełnosprawnych								
W zakresie infrastruktury komunalnej i obiektów komunalnych									
19	Wykonanie sieci kanalizacyjnej w								

	przysiółku Zastawie								
20	Opracowanie dokumentacji pozostałych części wsi i budowa sieci na tym terenie								
21	Opracowanie dokumentacji na zaopatrzenie mieszkańców i istniejące i przyszłe podmioty gospodarcze w wodę								
22	Remont i modernizacja istniejącego odcinka wodociągu oraz kapitalny remont stacji uzdatniania wody								
23	Wykonanie sieci wodociągowej dla całej wsi								
24	Rozbudowa oświetlenia ulicznego w kierunku Wola Jasienicka, Płosina, Blizne								
25	Przebudowa drewnianego mostu na potoku Rosielna – zapobieganie podwoziom								
W zakresie ochrony zdrowia									
26	Likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych do SP ZOZ, apteki i stomatologa								
27	Uruchomienie gabinetu rehabilitacji i fizjoterapii na terenie Jasienicy								
W zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i religijnego wsi									
28	Wybudowanie kaplicy cmentarnej								
29	Ogrodzenie i budowa drogi dojazdowej do kaplicy cmentarnej								
30	Remont murów kościoła, zmiana przebiegu drogi w sąsiedztwie zabytkowego kościoła								
31	Wykonanie ogrzewania kościoła								
32	Zabezpieczenie antywłamaniowe i p. poż. Zabytkowego kościoła								
33	Remont istniejących kapliczek przydrożnych								
34	Konserwacja zabytkowych, kilkusetletnich drzew – pomników przyrody								
35	Dalsze doposażenie i rozwijanie istniejącego muzeum parafialnego								
W zakresie bezpieczeństwa mieszkańców									
36	Utworzenie świetlicy terapeutycznej na terenie wsi								
W zakresie infrastruktury drogowej i około drogowej									
37	Remont drogi powiatowej Blizne –								

	Stara Poczta – Wola Jasienicka (5 km)								
38	Remont drogi powiatowej Jasienica – Jasienica Podlas (0,6 km)								
39	Budowa chodnika przy drodze od przedszkola do Płosiny Dolnej i budowa przystanku na żądanie przy parku								
40	Remont i modernizacja drogi gminnej od poczty do „9” z łącznikiem drogi na przedszkole (0,4 km), pozostałe (1,5)								
41	Remont i modernizacja drogi gminnej Płosina Dolna od parku do „9” (2 km)								
42	Remont i modernizacja drogi gminnej Błędna od „9” do Woli Jasienickiej (2 km)								
43	Remont i modernizacja drogi gminnej Błędna „na Mazura”								

VII. Szacunkowy koszt realizacji zadań.

L.p.	Nazwa zadania	Wielkość		Nakłady [zł]
		Jednostka miary	Oznaczenie	
W zakresie sportu, kultury i rekreacji				
1	Opracowanie dokumentacji zagospodarowania parku	kpl.	1	20 000,00
2	Wykonanie placu zabaw dla dzieci i alejek spacerowych	ar	5	60 000,00
3	Wykonanie muszli na występy zespołów na półwyspie w parku			70 000,00
4	Rozbudowa stadionu, kapitalny remont bieżni, trybun, boisk i płyty stadionu			200 000,00
5	Odbudowa i zagospodarowanie istniejącego stawu			2 000 000,0
6	Rozbudowa oświetlenia parku i jego monitoring	mb	500	70 000,00
7	Tworzenie ścieżek rowerowych i przyrodniczych			50 000,00
8	Remont sali widowiskowo-kinowej w centrum wsi			50 000,00
9	Doposażenie szkół w sprzęt sportowy			40 000,00
10	Tworzenie bazy noclegowej			
11	Zagospodarowanie istniejących terenów przyszkolnych na boiska sportowe	ar	5	100 000,00
12	Wykonanie parkingu przy parku	ar	12	80 000,00
W zakresie oświaty				
13	Wymiana okien w budynku	szt.	40	100 000,00

14	Wykonanie placu zabaw dla oddziału przedszkolnego	ar	3	20 000,00
15	Uporządkowanie terenu wokół szkoły, budowa parkingu	ar	10	20 000,00
16	Przebudowa dojazdu do gimnazjum	m ²	300	20 000,00
17	Zabudowa przestrzeni pod przewiązką szkoły na pomieszczenia rekreacyjno-sportowe			50 000,00
18	Dostosowanie wejścia do budynku Szkoły Podstawowej dla osób niepełnosprawnych			80 000,00
W zakresie infrastruktury komunalnej i obiektów komunalnych				
19	Wykonanie sieci kanalizacyjnej w przysiółku Zastawie, Czarna Górka, Płosina Dolna	mb	10806	2 500 000,00
20	Opracowanie dokumentacji pozostałych części wsi i budowa sieci na tym terenie			3 000 000,00
21	Opracowanie dokumentacji na zaopatrzenie mieszkańców i istniejące i przyszłe podmioty gospodarcze w wodę			100 000,00
22	Remont i modernizacja istniejącego odcinka wodociągu oraz kapitalny remont stacji uzdatniania wody			300 000,00
23	Wykonanie sieci wodociągowej dla całej wsi			6 000 000,00
24	Rozbudowa oświetlenia ulicznego w kierunku Wola Jasienicka, Płosina, Blizne	mb	1100	160 000,00
25	Przebudowa drewnianego mostu na potoku Rosielna – zapobieganie podwodziom			150 000,00
W zakresie ochrony zdrowia				
26	Likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych do SP ZOZ, apteki i stomatologa			300 000,00
27	Uruchomienie gabinetu rehabilitacji i fizjoterapii na terenie Jasienicy			80 000,00
W zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i religijnego wsi				
28	Wybudowanie kaplicy cmentarnej			500 000,00
29	Ogrodzenie i budowa drogi dojazdowej do kaplicy cmentarnej			200 000,00
30	Remont murów kościoła, zmiana przebiegu drogi w sąsiedztwie zabytkowego kościoła			350 000,00
31	Wykonanie ogrzewania kościoła			150 000,00
32	Zabezpieczenie antywłamaniowe i p. poż. Zabytkowego kościoła			150 000,00
33	Remont istniejących kapliczek przydrożnych	szt.	15	10 000,00
34	Konserwacja zabytkowych, kilkusetletnich drzew – pomników przyrody			8 000,00
35	Dalsze doposażenie i rozwijanie istniejącego muzeum parafialnego			5 000,00
W zakresie bezpieczeństwa mieszkańców				
36	Utworzenie świetlicy terapeutycznej na terenie wsi			30 000,00
W zakresie infrastruktury drogowej i około drogowej				
37	Remont drogi powiatowej Blizne – Stara Poczta –	km	5	800 000,00

	Wola Jasienicka (5 km)			
38	Remont drogi powiatowej Jasienica – Jasienica Podlas (0,6 km)	km	0,6	100 000,00
39	Budowa chodnika przy drodze od przedszkola do Płosiny Dolnej i budowa przystanku na żądanie przy parku	mb	200	200 000,00
40	Remont i modernizacja drogi gminnej od poczty do „9” z łącznikiem drogi na przedszkole (0,4 km), pozostałe (1,5)	km	1,9	200 000,00
41	Remont i modernizacja drogi gminnej Płosina Dolna od parku do „9” (2 km)	km	2	50 000,00
42	Remont i modernizacja drogi gminnej Błędna od „9” do Woli Jasienickiej (2 km)	km	2	40 000,00
43	Remont i modernizacja drogi gminnej Błędna „na Mazura”	mb	300	60 000,00
Całkowity koszt realizacji zadań				18 523 000,00

Zakończenie.

Plan Odnowy Miejscowości został opracowany przez przedstawicieli wsi Jasienica Rosielna w składzie:

1. Adam Miłek – radny wsi Jasienica Rosielna
2. Tadeusz Szarek – sołtys wsi
3. Stanisława Augustyn – dyrektor szkoły
4. Elżbieta Płonka – sekretarz gminy
5. Józef Owoc – członek rady sołeckiej
6. Jan Winiarski – dyrektor GOK
7. Waldemar Mateja – mieszkaniec wsi
8. Eugeniusz Kielar – członek rady sołeckiej
9. Maria Błaż – przedstawiciel Koła Gospodyń Wiejskich
10. Edward Szewczyk – mieszkaniec wsi

Spis treści

Wstęp	1
I.Podstawowe informacje	2
1.Zarys historii miejscowości Jasienica Rosielna	2
2.Położenie, powierzchnia, ludność	6
II.Analiza zasobów miejscowości	7
1.Środowisko przyrodnicze	7
1.1.Bogactwa naturalne	8
1.2.Wody	10
1.3.Powietrze atmosferyczne	11
1.4.Ochrona powietrza	11
1.5.Rolnictwo	12
1.6.Ukształtowanie terenu i klimat	12
2.Środowisko kulturowe	14
2.1.Turystyka	14
2.2.Kluby sportowe	16
2.3.Działające organizacje	16
2.4.Działające stowarzyszenia	17
2.5.Obiekty zabytkowe	18
3.Zagospodarowanie przestrzenne i infrastruktura	21
3.1.Stan systemu komunikacji	21
3.2.Chodniki i parkingi	22
3.3.Gospodarka wodno-ściekowa	22
3.4.Sieć wodociągowa	23
3.5.Budynki i budowle	24
3.6.Gospodarka odpadami	24
3.7.Zdrowie	24
3.8.Miejsca sportu i rekreacji	25
3.9.Oświata	26
4.Gospodarka	27
4.1.Działalność pozarolnicza	27
III.Analiza SWOT	30

IV.Planowane kierunki rozwoju	32
1.W zakresie sportu, kultury i rekreacji	32
2.W zakresie oświaty	33
3.W zakresie infrastruktury komunalnej i obiektów komunalnych	33
4.W zakresie ochrony zdrowia	33
5.W zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i religijnego	34
6.W zakresie bezpieczeństwa mieszkańców	34
7.W zakresie infrastruktury drogowej i około drogowej	34
V.Opisy zadań i przedsięwzięć oraz oczekiwane rezultaty	35
VI.Harmonogram realizacji projektu	42
VII.Szacunkowy koszt realizacji zadań	44
Zakończenie	46